

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. IV. Annotantur quædam circa scientiam infusam Christi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

SECTIO QUARTA.

Annotantur quædam circa Scientiam infusam Christi.

I. DE scientiâ propriè infusâ hîc est sermo, illâ nimirum, per quam objecta supernaturalia & mysteria gratiæ cognoscuntur; naturalis enim, quæ animabus separatis infundi solet ad rerum naturalium cognitionem, non est cur Christo negetur, cum ita viator fuerit quoad corpus, ut quoad animam fuerit comprehensor. Hæc verò scientia naturalis infusa quoad perfectionem substantialem imperfectior fuit scientia Angelica, cum fuerit hominis propria.

II. Dico itaque cum sancto Thoma quæst. II. a. 1. fuisse in Christo scientiam per se infusam in substantia supernaturali; primò quia licet in scientia naturali inferior aliquo erat Angelis, sicut in naturâ, in aliâ tamen debuit ipsis esse superior. Quod etiam probat Christum non supernaturaliâ solum objecta, sed naturalia per hanc scientiam cognovisse, quamvis enim potuissent anima Christi communicari species perfectiores speciebus Angelicis, hoc tamen planè fuisset contra naturæ ordinem. Secundò, quia ad virtutes supernaturales exercendas, etiam circa objecta naturalia eget anima scientiâ proportionatâ, nempe supernaturali, non minus quam potètia appetitiva spiritualis, cognoscitivâ spirituali: scientia autem beata non potuit ad hoc munus semper deservire, cum fuerit naturâ posterior pluribus saltem actibus virtutum, ut dictum est. Quod verò dari possit actus naturalis & supernaturalis circa objecta naturalia, latè ostendi in materiâ de Fide; ad hoc enim sufficit diversitas principii & modi tendendi, etsi objectum sit planè idem.

III. Per hanc itaque scientiam cognovit Christus objecta naturalia & supernaturalia, item secreta cordium, & futura; horum enim omnium species completas potuit Deus illius anima infundere, & statim Christi, utpotè omnium domini, ut infunderentur postulabat. Horum etiam notitiam habere potuit sicut & Trinitatis per actum scientiæ infusæ, quo cognoscebat perfectè actus nostros Fidei vel visionis beatæ Sanctorum, in quibus hæc objecta repræsentata sciebat.

IV. Quæres: Utrum per hanc scientiam possit Christus cognoscere omnia possibilis? Respondeo eodem modo quò superius de scientiâ beatâ, nempe non repugnare ratione infinitatis, quæ in visione sequeretur, perinde namque quoad hoc est infinita solum cognoscere, cum quodvis infinitum in se contineat infinites infinita. Dico itaque scientiam hanc infusam Christi ad omnia extendi, in quibus non est specialis aliqua difficultas, ex eo quòd actus hujus scientiæ sint objectis illis priores, aut aliud hujusmodi. Nec quoad hoc peculiaris aliqua occurrit difficultas, quæ soluta in simili non sit de scientiâ beatâ.

V. Quæres secundò: An hæc scientiâ usus sit Christus cum conversione ad phantasmata. Respondeo cum sancto Thoma hîc, & aliis potuisse eâ uti cum conversione ad phantasmata, quamvis hoc ad illius usum non sit necessarium. Ante probationem notandum operari cum conversione ad phantasmata nihil aliud esse, quàm ut occasio utendi speciebus aut scientiâ aliqua su-

matur à phantasiâ motâ per objectum aliquod sensibile, hæc autem excitata excitat intellectum ad operandum, quamvis semel excitatus intellectus possit postea per se res alias longâ serie cognoscere, esto primam occasionem sumplerit à phantasiâ.

Prima ergo pars probatur: quid enim verat, ut operante phantasiâ Christus ex occasione illius applicet ad operandum species scientiæ infusæ, quod est operari dependenter à phantasmatis, & per conversionem, ut aiunt, ad illa, etsi non eam habeat vim, operatio phantasmatis, ut naturali quadam sympathiâ exciet intellectum ad utendum scientiâ infusâ, sicut excitat ad utendum naturali. Visione autem beatâ nec hoc modo uti potest dependenter à phantasmatis, cum necessaria sit, & semper eadem. Secunda pars probatur; hæc enim scientia cum fieret, per species superioris ordinis non habebat dependentiam à sensibus in Christo magis quàm in Angelo, aut animâ separatâ.

VI. Quæres tertio: An hæc scientia sit discursiva? Notandum primò, aliud esse cognoscere unum in alio, aliud cognoscere ex alio; licet enim utraq; cognitio hoc sensu sit mediata, hoc est dependens à medio, secunda tamen tantum est discursiva. Cognoscere ergo unum in alio exprimitur hoc actu, creatura habet necessariam dependentiam à Deo, ubi in creaturâ cognoscitur Deus; cognoscitur autem unum ex alio, hoc modo, Creatura est, ergo est Deus, vel Deus est quia creatura est à Deo; in priori actu est discursus formalis in secundo virtualis.

VII. Sanctus Thomas itaque hîc, art. 3. docet Christum per hanc scientiam discurrere, quod ostendit videtur ex illo Matth. 17. vers. 25. ubi Christus ex eo quòd alieni solvere soleant tributum inultit, ergo liberi sunt filii: sed quicquid sit de hoc dico probabile videri habitum scientiæ infusæ esse ex naturâ suâ discursivum, non hoc solum modo, quòd scilicet concurrat ad actus, qui esse possint præmissæ in discursu, sed ita ut concurrat etiam ad conclusiones inde elicitas, præsertim si conclusiones sint supernaturales. Nec inconueniens videtur quòd idem habitus simul sit discursivus & cognoscitivus sine discursu, magis quàm speculativus & practicus. Deinde sicut hic habitus tam latè se extendit, ut complectatur non objecta solum naturalia, sed supernaturalia, quidni etiam extendetur, & ad actus discursivos & sine discursu.

VIII. Quæres quartò: An Christus semper fuerit in actu exercitio hujus scientiæ, saltem quoad aliquem actum: videtur fuisse, nempe in actu quo cognovit se & suas species, ex quo potuit eas ad objectum quodvis cognoscendum pro libito applicare, ut dicitur de Angelis, & per hanc scientiam suppleri poterat defectus gratiæ excitantis. Mihi itaque probabile est, cum hæc scientia sit supernaturalis, Christum omnia per eam simul cognovisse, quæ vel ex parte actus vel objecti peculiarem non dicunt repugnantiam quo minus cognosci simul possint.

IX. Quæres quintò: An præter species supernaturalis in intellectu. Inprimis per divinam potentiam supplementem per concursum extrinsecum vicem habitus, mihi indubitatum est posse Christum elicere actus hujus scientiæ. Si verò quæstio sit de potentia ordinariâ, secundum quam videmus infundi in potentias ut operentur

Ostenditur posse Christum nisi scientiâ infusâ dependenter à phantasmatis.

Sicut scientia hæc infusa discursiva.

Dicendum cum S. Thoma habitum scientiæ infusæ esse discursivum.

Probabile est Christum quoad aliquem saltem actum, in actu semper per scientiam infusâ exercitio fuisse.

Posse Christum per concursum extrinsecum hujus scientiæ actus elicere.

Præter species supernaturales non videtur, etiam de potentia ordinaria, necessarius habitus ad unum hujus scientia.

XI.

Quamvis dici possit habitum scientia infusa in Christo non distinguendum à lumine gloriae, probabiliter tamen est contrarium.

XII.

Sine scientia infusa unus habitus an pures, est incertum.

Supernaturaliter principium aliquod naturale intrinsecum, per quod roborentur, major est difficultas. Mihi probabile videtur non esse necessarium habitum à speciebus distinctum; cum enim hæc species informant potentiam, sintque supernaturales, sufficienter illam roborant in ordine ad actus supernaturales eliciendos, ac proinde quodvis aliud principium supernaturale esse superfluum: si tamen quis diceret, sicut species naturalis ut infundatur potentia, semper supponit potentiam naturalem completam in ratione potentia, sic etiam species supernaturales, ac proinde præsupponunt habitum per quem redditur potentia completa in ratione potentia supernaturalis, non improbabiler discurret.

Quæres sextò: An habitus scientia infusa in Christo distinguatur à lumine gloriae. P. Suarez hic, Disp. 29. sect. 4. inclinare videtur in partem negantem. Licet autem nulla sit implicancia quominus identificentur, communis tamen sententia Theologorum est in contrarium, tum quia lumen gloriae peculiariter ordinatum videtur ut versetur circa Deum in se, sicut Fides circa ejus testimonium: tum quia non videtur dubium, quin separari possit scientia illa infusa à statu beatitudinis & dari viatori.

Quæres septimò: Utrum sit unus habitus an plures? utrumque probabiliter dici potest, in eam tamen partem inclinor ut dicam esse simplicem, sicut communiter dici solet de Fide, in quo differunt hi habitus ab habitibus naturalibus, qui sequuntur limitationem actuum, habitus verò supernaturales sunt universales, & per modum potentia.

SECTIO QUINTA.

De scientia Christi acquisita.

I. Quia nomen scientia acquisita intelligatur.

II. Ratione ostenditur dari in Christo scientiam per se acquisitam.

III. Christus nec ab homine nec Angelo quidquam unquam didicit.

SCIENTIA acquisita illa dicitur, quæ licet fortè tota simul per accidens infusa fuerit, apta tamen est ex natura sua per industriam & exercitationem acquiri, unde per se acquisita est, per accidens infusa, sicut visus cæco collatus, per se naturalis est, per accidens miraculosus. Hanc in Christo fuisse constans est Theologorum & Patrum opinio, quamvis quoad peculiare ejus circumstantias inter se differant.

Ratio autem est: Cum enim ex una parte nihil in eâ sit, quod unionem hypostaticam deceat, ex alterâ verò sequatur connaturaliter ad operationes sensuum, quas Christus habuit perfectissimas (ab oculo namque ad phantasiam, à phantasia ad intellectum transmittitur cujusque objecti species & cognitio) non est cur hanc ei scientiam quisquam denegat. Apostolus verò primò ad Corinth. 13. vers. 9. cum dicit scientiam in cælo destruendam, vel per scientiam intelligit Fidem, vel destruendam esse quoad imperfectiones admixtas, ut supra dictum est cum communi sententiâ de prophetiâ.

Prima conclusio: Christus nihil à quoquam, vel homine didicit vel Angelo: ita communis Theologorum sententia. Probatum primò ex illo Joannis septimo, ubi de Christo dicebant Judæi eum nunquam didicisse. Secundo, quia non decebat ut Christus à creatura ulla disceret, cum esset maximus veritatis magister, de quo dicit Deus, ipsum audite. Et etiam si concedamus eum ex signis & verbis hominum species objecto-

rum remotorum collegissè, non tamen ab eorum verbis quidquam didicit, sed inserviebant solum tanquam instrumenta quædam, in quibus novo quodam modo cognosceret Christus id quod antea cognoscebat per scientiam per se infusam, vel per acquisitam, per accidens infusam primo conceptionis instanti, aut ubi primò ad perfectam ætatem pervenisset, brevissimo tempore acquisitam, ad quod etiam munus servare poterant alia omnia objecta, quæ oculis, aut alio quovis sensu percipiebat.

Dices primò: Nil vetare ut doctor in supremo aliquo genere scientia, sit in aliquo inferiore genere discipulus eorum quos docet. Unde licet Christus quoad res divinas Doctor fuerit, Logicam tamen aut Mathematicam nunquam docuit; ergo non est cur eas non diceret ab hominibus. Respondetur: Etsi hoc non repugnaverit, non tamen fuisse decens ob dignitatem illius personæ & æternæ Dei sapientiæ.

Dices secundò: Ab Angelo consolationem accepit Christus in horto, hoc autem alio modo non fiebat, nisi eum aliqua ratione illustrando; ergo aliquid didicit ab Angelo. Inprimis aliqui non censent inconveniens concedere Christum aliquid quoad scientiam acquisitam ab aliis didicisse; hoc enim non est discere simpliciter, cum simpliciter antea illa omnia sciverit longè perfectiori modo per scientiam infusam: contrarium tamen est probabilius ut dictum est. Secundo tamen dici potest Angelum quidem rationes proponendo quibus dolorem ejus leniret, eum confortasse, licet Christus rationes eas quoad effectum illum non admiserit: nihil tamen proposuit Angelus quod Christus antea non sciret, unde cum rudis virum doctum consolatur, præmittere solet, nihil se proponere posse quod alter nesciat. Tertio R. Valentia & alii dicunt probabiliter ab Angelo verè exhibitam fuisse Christo consolationem, non rationes afferendo, sed exhibitione sui modo suavi in corpore assumpto, vel si rationes attulerit, non tamen eas, ut dixi, quas Christus antea non nosset, sed jam dependenter ab illis volebat permittere consolationem inferiori animæ suæ parti hinc & nunc communicari, quod tamen nisi dependenter ab hac Angeli propositione non fecisset.

Secunda conclusio: Christus decursu temporis sensibus multa percepit: videtur certissimum, cum in dies multa viderit diversa loca peragrando, & audiverit eum hominibus conversando, quæ antea non audiverat, nec viderat.

Tertia conclusio: Christus ministerio sensuum novam etiam scientiam experimentalem, & species ad hanc necessarias comparavit: ita Suarez disp. 30. sect. 2. aitque esse sententiam communem Theologorum, & juxta eam intelligi illud Lucæ 2. ubi dicitur Christus profecisse scientiâ. Ratio est: Peculiaris quippe ratio hujus scientiæ requirit, ut non fuerit in primo instanti conceptionis infusa, non enim representat res simpliciter, & secundum se, sed ut subiectas sensui, ita ut species, & actus eas representent fuisse sensu perceptas.

Et hinc patet, licet dicat quis scientiam acquisitam & species ad eam necessarias infusas fuisse primo conceptionis instanti, non tamen sequi idem dici debere de scientiâ experimentalis, & illius speciebus, priores enim species, & scientia abstrahunt à tempore, & experientiâ sensuum, & solum considerant res secundum se, posteriores

IV. Quamvis univertim non repugnet, ut Doctor in una scientia, si discipulus in alia, hoc tamen Christum non dicitur.

V. Objic. Christus ab Angelo autem in horto consolante, aliquid didicisse.

VI. Christus successivè objecta varia percepit.

VII. Non omnia scientiam experimentalem ministerio sensuum acquiruntur Christum.

VIII. Differentia hæc inter ministerium scientiam experimentalem & acquisitam.

